

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Лікарські рослини»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності	ОПП «206 Садово-паркове господарство»
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: Панченко Катерина Степанівна, доктор філософії, старший викладач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Контакти: навчальний корпус №1, каб. 1а. e-mail: panchenko.kateryna@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/panchenko-kateryna-stepanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з дисциплін: Ботаніка з основами екології рослин, Генетика з основами селекції.
Компетентності	<i>загальні:</i> . ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел <i>Фахові:</i> ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово- паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садовопаркових робіт тощо). ФК 11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.
Програмні результати навчання / Результати навчання	РН 8. Уміти кваліфіковано застосовувати технології вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті.

РН 10. Проектувати та організовувати заходи з вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.	
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Даний освітній компонент передбачає набуття здобувачами вищої освіти як майбутніми фахівцями наступних соціальних навичок (soft skills): критичне мислення, уміння приймати рішення і брати на себе відповідальність, уміння працювати в критичних ситуаціях.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Формування у студентів знань про різноманіття лікарських рослин, їх ботанічні, екологічні, фармакологічні властивості та принципи вирощування і використання у садово-парковому господарстві, озелененні та фітодизайні.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Вступ. Значення лікарських рослин у природі та господарстві . Тема 2 . Ботаніко-біологічна характеристика лікарських рослин Тема 3. Екологічні умови та агротехніка вирощування лікарських культур Тема 4. Фармакологічно активні речовини та їх значення Тема 5. Лікарські рослини у ландшафтному дизайні та фітодизайні. Тема 6. Збереження, охорона і відтворення лікарських рослин природної флори. Тема 7. Сучасні напрями використання лікарських рослин Тема 8. Інноваційні технології та перспективи використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
- словесні (лекція, розповідь, пояснення); - наочні (ілюстрування, спостереження); - практичні (практичні роботи, робота з навчально-методичним матеріалом); - мультимедійні (використання мультимедійних презентацій); - методи усного контролю (опитування, доповідь); - методи письмового контролю (самостійна робота).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо виконання термінів та перескладання	Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості.
- щодо академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та семестрового контролю результатів навчання. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

	відрахування з Університету; попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; скерування на додаткове навчання з питань академічної доброчесності.
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Для визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом або частиною освітнього компонента, здобувач вищої освіти звертається із заявою до директора навчально-наукового інституту. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом відбувається на платформах Prometheus, AgriAcademy. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, здійснює Комісія шляхом проведення співбесіди або контрольного заходу. Результати навчання, здобуті у неформальній / інформальній освіті, перезараховуються як оцінка семестрового контролю (залік) із освітнього компонента відповідно до шкали та критеріїв оцінювання, затверджених в Університеті. Здобувач вищої освіти звільняється від опанування перезарахованого освітнього компонента у наступному семестрі. У разі перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за частиною освітнього компонента, викладач використовує шкалу та критерії оцінювання результатів навчання, визначені робочою програмою навчальної дисципліни, силабусом.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, яка протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Якубенко Б.Є., Біленко В.Г., Лікар Я.О., Лушпа В. І. Лікарські рослини: технологія вирощування та використання: підручник. Загальна редакція: д. біол. наук, проф. Б.Є. Якубенка. К: Ліра-К, 2021, 654 с.
2. Слободюк Н. М. Навчальний посібник —Лікарські рослини. Львів, 2020 р. 158 с.
3. Лікарське рослинництво: від досвіду минулого до новітніх технологій: матеріали XII Міжнародної науково–практичної конференції (21–22 листопада 2024 р., м. Полтава). Полтава : Видавництво ПП "Астроя", 2024. 130 с.

Допоміжні

1. Мінарченко В.М. Атлас лікарських рослин України (хорологія, ресурси та охорона) / В.М. Мінарченко, І.А. Тимченко. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 172 с.
2. Аннамухаммедова О.О., Аннамухаммедов А. О. Лікарські рослини: навч. посібник [для студентів вищ. навч. закл.]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 202 с.

3. Сафонов М. М. Повний атлас лікарських рослин. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010. 384 с.

Інформаційні ресурси

1. Перелік офіційних лікарських рослин : https://dostup.org.ua/request/pierielik_ofitsinalnikh_likarski
2. Енциклопедія лікарських рослин: <https://liktravy.ua/herbs>
3. Колекція лікарських рослин http://www.nbg.kiev.ua/collections_expositions/index.php?SECTION_ID=237069.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри геоматики, землеустрою та планування територій, протокол від «01» вересня 2025 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	Денна форма навчання			
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	Разом
Тема 1. Вступ. Значення лікарських рослин у природі та господарстві	2	-	3	5
Тема 2 . Ботаніко-біологічна характеристика лікарських рослин	2	-	3	5
Тема 3. Екологічні умови та агротехніка вирощування лікарських культур	2	-	3	5
Тема 4. Фармакологічно активні речовини та їх значення	2	10	3	15
Тема 5. Лікарські рослини у ландшафтному дизайні та фітодизайні.	2	15	3	20
Тема 6. Збереження, охорона і відтворення лікарських рослин природної флори.	2	10	3	15
Тема 7. Сучасні напрями використання лікарських рослин	2	10	3	15
Тема 8. Інноваційні технології та перспективи використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві.	2	15	3	20
Разом	16	60	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	повна змістовна відповідь за темою лекції; на високому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізнати споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах

1	коротка відповідь за темою лекції, на середньому рівні показано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не продемонстровано базові знання з навчальної дисципліни

**Шкала та критерії оцінювання
виконання вправ на практичних заняттях**

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, на високому рівні показано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
4	виконано завдання практичного заняття та показано неповну відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
3	виконано завдання практичного заняття та продемонстровано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні показано знання основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати

	екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
2	виконано завдання практичного заняття та показано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізнати споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
1	не повністю виконано завдання практичного заняття, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізнати споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
0	не виконано завдання практичного заняття, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

**Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань самостійної роботи**

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	повністю виконано завдання самостійної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізнати споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль

	збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
2	частково виконано завдання самостійної роботи, на середньому рівні показано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
1	не повністю виконано завдання самостійної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних напрямів використання лікарських рослин у садово-парковому господарстві, знати приклади локальних/регіональних лікарських рослин, морфологічні ознаки основних лікарських видів, біологічних особливості: життєві форми, період вегетації, темп росту ; уміння відрізняти споріднені види та визначати їх систематичне положення, знати екологічні вимоги рослин: світло, тепло, ґрунт, волога, знання декоративних властивостей лікарських рослин, вміння складати фітокомпозиції з лікарських рослин, навички підбору рослин відповідно до функціонального призначення об'єкта, розуміння екологічної та рекреаційної ролі лікарських насаджень, орієнтування у природоохоронному законодавстві (Червона книга, заповідні території); вміння визначити шляхи відтворення рослин: інтродукція, культивування, контроль збору та оцінювати перспективні напрямки застосування лікарських рослин у парках, скверах, еко-зонах
0	не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни